

Stiftelsen Sørlandet Krisesenter

Postboks 434
4664 Kristiansand S

Deres ref:

Vår ref: 2020/51064-3

Arkivkode: 40

Dato: 30.07.2020

Tolkningsuttalelse - krisesenterloven § 2 femte ledd

Vi viser til deres henvendelse av 14. april 2020 der det reises spørsmål om forståelsen av krisesenterloven § 2 femte ledd, som sier at botilbudet til kvinner og menn skal være «fysisk skilde».

Stiftelsens vurdering

Stiftelsen mener kravet til fysisk adskilte boenheter forutsetter at boenheten for kvinner ikke er lokalisert i samme bygg som boenheter for menn. Boenhetene skal heller ikke være i umiddelbar nærhet til hverandre.

Etter det stiftelsen erfarer praktiseres krisesenterloven § 2 femte ledd ulikt. Det hevdes at flere krisesentre har valgt å samlokalisere tilbudene til kvinner og menn. Disse sentrene mener at lovens krav til adskilte tilbud er tilfredsstillt ved å ha ulike avdelinger for kvinner og menn, med ulik inngang osv. Stiftelsen er ikke enig i dette.

Stiftelsen anfører at en slik samlokalisering ikke er forsvarlig, blant annet av sikkerhetsgrunner. Det vises til at voldsutøver kan utgi seg for å være voldsoffer for å komme i kontakt med den voldsutsatte kvinnen ved krisesentret. Det er vedlagt en uttalelse fra familievoldskoordinator i Agder Politidistrikts som støtter forståelsen om at samlokalisering ikke er forsvarlig.

Rettslig grunnlag

Krisesenterloven er kjønnsnøytral. Det vil si at loven omfatter enhver som har behov for beskyttelse, enten det er menn og kvinner, jf. krisesenterloven § 1.

Kommunens krisesentertilbud skal ha god kvalitet, jf. krisesenterloven § 2 fjerde ledd. I tillegg til at tilbudet må oppfylle visse faglig og innholdsmessige minstestandarder, gjelder kravet til kvalitet også selve lokalet og plasseringen av lokalene, jf. Ot.prp. nr. 96 (2008-2009).

Etter krisesenterloven § 2 femte ledd skal botilbudet til menn og botilbudet til kvinner være fysisk adskilt. I lovforarbeidene til bestemmelsen¹ presiserer departementet at:

«At butilbodet til kvinner og butilbodet til menn skal vere "fysisk skilde", inneber at kvinner og menn ikkje skal bu saman eller ha felles opphaldsrom. Det er ein grunnleggjande føresetnad for eit godt

¹ Ot.prp. nr. 96 (2008-2009) kap. 12 til § 2

krisesentertilbud at kvinner kan kjenne seg trygge ved at butilbodet til kvinner og butilbodet til menn er fysisk skilde.»

Et fysisk adskilt botilbud til kvinner og menn forutsettes å være en særlig viktig kvalitet ved tilbudet, og departementet ønsker derfor at kravet presiseres i loven. Departementet uttaler²:

«Separate butilbud for kvinner og menn var formulert som ein hovudregel i høyringsnotatet. På bakgrunn av høyringsrunden har departementet valt å ta inn eit eige punkt i § 2 om at butilboda til kvinner og menn skal vere fysisk skilde, ettersom departementet reknar dette som ein særleg viktig kvalitet ved tilbodet.»

I forskrift om fysisk sikkerheit i krisesentertilbudet konkretiseres kravene som stilles til fysisk sikkerhet i krisesentertilbudet. Krisesentre skal ha tiltak som forhindrer eller forsinker uvedkommende å ta seg inn i krisesenterlokalet, og tiltak innendørs for å sikre dem som oppholder seg der. Forskriften pålegger ulike sikkerhetstiltak, som porttelefon og overvåkningskamera, sikkerhetslås mv, jf. § 3. Det skal også gjøres en risikovurdering av om det er behov for ytterligere sikkerhetstiltak, som sluse ved inngangsdøren.

Det skal i tillegg foretas en konkret vurdering av den enkeltes brukers trusselbilde og behov for individuelle tilpassede sikkerhetstiltak under oppholdet, jf. forskriften § 4.

Direktorets vurdering

Vi er ikke enig i at kravet til fysisk adskilte boenheter for kvinner og menn forutsetter at boenhetene ikke kan ligge i samme bygg eller i umiddelbar nærhet til hverandre.

Etter krisesenterloven skal kommunen sørge for et døgnåpent botilbud for kvinner, menn og barn. I dette ligger det et krav om at brukerne skal gis overnattingsmuligheter, og vil normalt også innebære tilgang til oppholdsrom som stue, kjøkken og bad.

Lovgiver har bestemt at krisesenteravdelingene for menn og kvinner skal holdes fysisk adskilt. I forarbeidene er dette nærmere presisert ved at kvinner og menn ikke skal bo sammen eller benytte de samme oppholdsrommene. Kravet om adskilte botilbud for kvinner og menn må, på bakgrunn av lovgivers uttalelser, forståes dithen at kvinner og menn ikke skal dele slike fasiliteter.

Lovgiver har ikke gitt ytterligere føringer, verken at avdelingene skal ha ulik adresse eller at det må være en viss avstand mellom byggene.

For øvrig forstår vi lovgivers uttalelser til krisesenterlova § 2 femte ledd slik at kravet om fysisk adskilte botilbud for menn og kvinner er begrunnet i brukerens opplevde kvalitet ved tilbudet, og ikke brukerens objektive sikkerhet. Menn som henvender seg til krisesentrene for å få hjelp, utgjør ikke nødvendigvis en risiko for kvinnene, og omvendt. Men fordi det kan oppleves slik, stiller loven krav om at botilbudene skal være fysisk adskilt.

Lovgivers uttalelse om at kvinner og menn ikke skal bo sammen eller dele samme oppholdsrom er etter dette forenlig med en avdelingsløsning, hvor kvinner og menn oppholder seg på hver sin avdeling og har ulik inngang.

Sett opp mot øvrige bestemmelser i krisesenterloven og de særlige kravene til sikkerhet i forskrift om fysisk sikkerheit i krisesentertilbudet er det etter vårt syn heller ikke grunnlag for å forstå bestemmelsen slik stiftelsen gjør.

² Ot.prp. nr. 96 (2008-2009) pkt. 5.2.3

For å holde uvedkommende ute skal det etter forskriften treffes fysiske tiltak, som for eksempel sikkerhetslås, jf. forskriften § 3.

Til spørsmålet om uvedkommende som utgir seg for å være brukere av krisesenteret og kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for allerede eksisterende brukere, vises det til forskriften § 4. Etter denne bestemmelsen skal krisesentrene ivareta beboernes sikkerhet ved å kartlegge den enkelte brukers trusselbilde. Hensikten er å få informasjon om hvilke konkrete trusler brukeren er stilt overfor, for derved å kunne vurdere, og utarbeide, individuelt tilpassede sikkerhetstiltak. Vurderingen av brukerens trusselbilde og behov for ulike sikkerhetstiltak skal gjøres fortløpende under hele oppholdet. Endrer trusselbildet seg, kan det innebære behov for nye tiltak.

Ettersom krisesentertilbudet omfatter alle som utsettes for vold i nære relasjoner, både kvinner, menn og barn, er det ikke til å unngå at enkelte brukere kan ha en relasjon til hverandre. En naturlig del av kartleggingen må derfor være å vurdere om nye brukere har en relasjon til, og eventuelt utgjør en sikkerhetsrisiko for, allerede eksisterende brukere. Og motsatt, om en allerede eksisterende bruker utgjør en risiko for den nye brukeren. Dette gjelder uavhengig av den nye brukerens kjønn.

Med hilsen

Anders Henriksen (e.f)
avdelingsdirektør

Christin Dietrichson
seniorrådgiver

Kopi:

Kommunen v/rådmann
Alle krisesentre i Norge